

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Uppföljning av Nackas avfallsplan 2021—2026

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- tillgodogöra sig informationen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2021 om Nackas avfallsplan 2021—2026. Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål, 16 delmål och 54 åtgärder och följs upp årligen. För varje mål och åtgärd finns en ansvarig nämnd/organisation utpekad. Ansvariga nämnder/bolag är KS, NTN, MSN, FRN och NVOA.

Uppföljningen visar att tre av huvudmålen utvecklas i en positiv riktning. För målet att avfall och matsvinn ska förebyggas är bedömningen att det har utvecklats i oförändrad riktning. Här finns ett behov av att öka takten i genomförandet av åtgärderna. Det behöver bland annat bli enklare för hushållen att förebygga och återanvända och de behöver nås av mer information.

Vad det gäller åtgärderna är det sju som ännu inte är påbörjade. Fem av dessa åtgärder återfinns inom målområde 1. För resterande åtgärder gäller att de är genomförda/del av löpande verksamhet, eller att de har påbörjats.

Nacka vatten och avfall har ansvar för 25 åtgärder. För 2024 bedöms 20 åtgärder vara genomförda, en ökning med fem jämfört med 2023. Det är åtgärder som handlar om information och service för insamling av farligt avfall, att utforma avfallstaxan så att den styr mot avfallsminskning samt två åtgärder som handlar om upphandling av avfallstransporter med förnyelsebara bränslen. Resterande fem åtgärder är påbörjade, men bedöms ännu inte vara helt genomförda/del av löpande drift.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Jan Setréus
Avfallschef

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2021 om Nackas avfallsplan 2021—2026. Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål, 16 delmål och 54 åtgärder och följs upp årligen. För varje mål och åtgärd finns en ansvarig nämnd/organisation utpekad, vilket framgår av avfallsplanens handlingsplan. Ansvariga nämnder/organisationer är NVOA, KS, NTN, MSN och FRN. Detta ärende avser den fjärde uppföljningen, som i stort sett har genomförts på samma sätt som de tidigare.

Ärendet

Målen och åtgärderna har följts upp i enlighet med handlingsplanen. Flera av delmålen följs upp genom nyckeltal. För varje delmål har följande symboler använt för en bedömning av utvecklingen:

- positiv utveckling ↗
- varken positiv eller negativ →
- negativ utveckling ↘
- uppgifter saknas, oklart läge ?

För huvudmålen har en sammanvägd bedömning gjorts utifrån delmålen utveckling.

Åtgärderna har följts upp genom att kontakt har tagits med ansvariga för de olika åtgärderna. Varje åtgärd har bedömts utifrån om den är genomförd, pågår eller inte har påbörjats och har getts olika färger:

- Genomförd/del av löpande verksamhet ●
- Pågår/kommer påbörjas under 2023 ●
- Ej påbörjad ●

Resultat

Bedömningen är att tre av målen utvecklas i en positiv riktning, medan målet om att avfall och matsvinn förebyggs utvecklas i oförändrad riktning. För de 16 delmålen gäller att hälften har en positiv utveckling, för fyra är läget oförändrat och ett delmål utvecklas negativt. För resterande tre delmål har en bedömning inte kunnat göras eftersom uppgifter saknas.

Av de totalt 54 åtgärderna som avfallsplanen omfattar är det sju åtgärder som ännu ej är påbörjade. Fem av dessa åtgärder återfinns inom målområde 1. För resterande åtgärder gäller att de är genomförda/del av löpande verksamhet, eller att de har påbörjats.

I bilaga 1 redovisas en bedömning av alla åtgärderna med en kommentar om läget. Bedömningen av åtgärderna presenteras även på miljöbarometern; nacka.miljobarometern.se.

Åtgärderna per nämnd

I tabellen nedan redovisas bedömningen av åtgärderna per nämnd/bolag.

Tabell: Bedömning av åtgärderna år 2024 per nämnd. Siffror i parentes avser år 2023.

Åtgärdsbedömning	NVOA	KS	NTN	MSN	FRN	Totalt
Genomförd ●	20 (15)	3 (3)	5 (4)	0 (0)	0 (0)	27 (22)
Påbörjad ●	5 (10)	8 (8)	4 (5)	3 (2)	1 (0)	22 (25)
Ej påbörjad ●	0 (0)	5 (5)	0 (0)	2 (3)	0 (1)	7 (9)
Totala antalet åtgärder per nämnd/bolag	25	16	9	5	1	

Som framgår av tabellen har Nacka vatten och avfall ansvar för 25 åtgärder. För 2024 bedöms 20 åtgärder vara genomförda, en ökning med fem jämfört med 2023. Det är åtgärder som handlar om service för insamling av farligt avfall, att utforma avfallstaxan så att den styr mot avfallsminskning samt två åtgärder som handlar om upphandling av avfallstransporter med förnyelsebara bränslen. Resterande fem åtgärder är påbörjade, men bedöms ännu inte vara helt genomförda/del av löpande drift. Det gäller följande åtgärder:

- 1. Informera och engagera hushållen om hur de kan minska avfallsmängderna och matsvinnet.
- 2. Samverka med livsmedelsbutiker och restauranger för minskat matsvinn.
- 28. Öka utsortering av matavfall hos befintliga matavfallskunder.
- 29. Etablera en permanent kretsloppscentral.
- 31. Utreda möjligheter till att lämna grovavfall på valfri kretsloppscentral inom Stockholms län.

Se vidare bilaga 1 för en beskrivning om vad som gjorts inom de olika åtgärderna under 2024.

Utvecklingen för respektive målområde

Nedan presenteras utvecklingen för vart och ett av de fyra målområdena med tillhörande delmål, inklusive uppgifter om nyckeltalen. För varje område ges en sammanfattande bedömning över läget och hur det gått med åtgärderna.

Mål 1 Avfall och matsvinn förebyggs

Området omfattar tre delmål och sexton åtgärder.

Mål och delmål	Nyckeltal och annan bedömningsgrund	Bedömning
1. Avfall och matsvinn förebyggs		→
1.1 Mat- och restavfallet från hushåll har minskat med 25 % per invånare	Mat- och restavfall kg/pers 2021: 188 2022: 179 2023: 168 2024: 169	→

1.2 Grovavfallet från hushåll har minskat med 20 % per invånare	Grovavfall kg/pers 2021: 104 2022: 82 2023: 84 2024: 82	→
1.3 Avfallet från kommunalt finansierad verksamhet har minskat med 20 % per heltidsanställd	Nyckeltal saknas. Verksamheterna ska ta fram uppgifter om uppkomna avfallsmängder.	?

Bedömning av åtgärderna inom målområdet:

- Genomförda/del av löpande verksamhet: 7
- Påbörjade: 4
- Ej påbörjad: 5

Kommentar/analys

Utvecklingen inom målområdet bedöms som oförändrad. Minskningen av hushållens avfall har avstannat, trots att alla åtgärder som riktar sig till hushållen är påbörjade eller bedöms vara genomförda. Vad som kan noteras är att vad gäller mat- och restavfall så har den andel som utgörs av utsorterat matavfall ökat. Däremot har restavfallet minskat. Inom området finns ett behov av att öka takten i genomförandet av åtgärderna. Det behöver bland annat bli enklare för hushållen att förebygga och återanvända och de behöver nås av mer information.

För avfall från kommunala verksamheter finns inga sammanställda uppgifter om utvecklingen. Vad gäller åtgärden att förebygga avfall och minska matsvinnet i de kommunala verksamheterna så pågår arbete inom alla fyra seniorcenter. De kommunala skolorna arbetar för att minska matsvinnet. Mätning av matsvinn under 2024 visar en minskning med 24 % av matsvinnet per ätande jämfört med 2022. En enkät har gått ut till privata förskolor och skolor som visar att 78 % arbetar med att minska matsvinnet och 47 % väljer återbrukade möbler vid inköp.

De fem åtgärderna som inte är påbörjade ligger alla under delmålet om att minska avfallet från kommunala verksamheter. De handlar bl.a. om en webbaserad bytestjänst för möbler och annan utrustning, inköp och tillsyn. Vad gäller inköp så har enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete under 2024 stöttat i kravställningen inom hållbarhet och avfallsförebyggande för ett antal upphandlingar. Ambitionen för 2025 är att tillsammans med inköpsenheten ta fram mallförslag på upphandlingskrav som bör ställas.

Mål 2 God service, tillgänglig insamling och engagerade nackabor

Området omfattar fyra delmål och nio åtgärder.

Mål och delmål	Nyckeltal, bedömningsgrund	Bedömning
2. God service, tillgänglig insamling och engagerade nackabor		↗
2.1 Nackaborna är nöjda med avfallshanteringen i Nacka och tycker det är viktigt och lätt att sortera ut de olika avfallsfraktionerna.	Kundundersökning. Nöjdhet hämtning kommunalt avfall vid bostad. 2021: 87% 2022: 87% 2023: 85% 2024: 84 % Kundundersökning. Nöjdhet besök KLC. 2021: 88% 2022: 90% 2023: 93% 2024: 87%	↘
2.2 Allt fler hushåll har tillgång till bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper.	Andel (%) förpackningar och returpapper i restavfallet ¹ 2021: 27% 2023: 28% Andel flerbostadshushåll med FNI förpackningar: 2022: 48 % 2024: 74 %	↗
2.3 Det finns plats för att lämna och hämta avfall i sorterade fraktioner i nya bostäder med gemensam avfallslösning	För alla större byggprojekt för bostäder med gemensam avfallslösning finns ytor avsatta för förpackningsinsamling.	↗
2.4 Stationär sopsug ska provas i stadsbyggnadsprojekt	Avfallsutredning för inre centrala Nacka där sopsug är ett alternativ som har utretts.	→

Bedömning av åtgärderna inom målområdet:

- Genomförda/del av löpande verksamhet: 7
- Påbörjade: 3
- Ej påbörjade: 0

Kommentar/analys

Bedömningen är att målet kommer uppnås även om kundundersökningarna visar på minskad kundnöjdhet under 2024. Andra delar i målet utvecklas i positiv riktning såsom att servicen för insamling av flerbostadshus har ökat betydligt och att det i stadsbyggnadsprocessen finns väl utvecklade rutiner för att det ska finnas platser för att lämna och hämta avfall i sorterade fraktioner. Alla åtgärderna är genomförda eller pågår.

¹ Plockanalys genomförs vartannat år. Därför inga uppgifter för 2020, 2022 och 2024.

Mål 3 Hållbar och säker avfallshantering

Området omfattar sju delmål och nitton åtgärder.

Mål och delmål	Nyckeltal, bedömningsgrund	Bedömning
3. Hållbar och säker avfallshantering		↗
3.1 Minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt genom rötning så att växtnäring och biogas tas tillvara.	Insamlat matavfall som behandlas biologiskt. 2021: 33% 2022: 35% 2023: 41% 2024: 49%	↗
3.2 Minst 40 procent av grovavfallet materialåtervinns.	Materialåtervinning grovavfall 2024: 33,8 % ²	?
3.3 Mängden farligt avfall i hushållens restavfall har minskat med 50 procent.	2021: 0,4% 2022: i.u. ³ 2023: 0,4% 2024: i.u. ²	→
3.4 Alla kommunalt finansierade verksamheter sorterar sitt avfall.	Allt fler verksamheter sorterar avfallet i alla fraktioner. Problem att utrymme saknas för fullständig sortering.	↗
3.5 Avfall från bygg- och rivningsverksamhet hanteras resurseffektivt och samordnat för att minska miljöpåverkan och transporter.	Sammanställning över hur bygg- och rivningsavfallet hanteras saknas.	?
3.6 Alla kommunala avfallstransporter drivs med förnyelsebara bränslen.	För alla Nacka vatten och avfalls avfallstransporter ställs höga krav på fossilfrihet. Under 2024 övertogs ansvaret från producenterna att samla in förpackningar vilket medförde att dessa transporter är till stor del fossilfria.	↗
3.7 Minst två av de högst prioriterade nedlagda deponierna har utretts och riskvärderats med avseende på läckage och påverkan på grund- och ytvatten.	Kommunen förbereder utredning av Kärrdalen, Bullarsjön och Skogsö västra (ev. även östra) under 2024. Även Bootippen är under utredning i vattenverksamhetsärende.	↗

Bedömning av åtgärderna inom målområdet:

- Genomförda/del av löpande verksamhet: 9
- Påbörjad: 9
- Ej påbörjad: 2

² Nytt nyckeltal har tagits fram då det tidigare nyckeltalet inte var möjligt att beräkna. Det nya nyckeltalet motsvarar de mängder som sorteras som återbruk eller materialåtervinning på kretsloppscentralerna. Data för tidigare år saknas. 2024 blir det nya jämförelsevärdet.

³ Plockanalys genomförs vartannat år. Därav inga uppgifter för 2020, 2022 och 2024.

Kommentar/analys

Bedömningen är att målområdet utvecklas i rätt riktning, trots att det saknas uppgifter om läget för två av delmålen. Insamlingen av matavfall från hushållen fortsätter att öka och antalet fraktioner till materialåtervinning på kretsloppscentralerna har ökat (planglas och böcker har tillkommit vid alla KLC). Vidare har servicen för grovavfall och farligt avfall ökat genom flera stopp under året med den mobila kretsloppscentralen.

Vad det gäller källsorteringen i kommunens verksamheter är det 68 % av skolorna som sorterar i alla fraktioner. I stadshuset finns det nu möjlighet att sortera i alla avfallsfraktioner i samtliga loungers.

För avfall från bygg- och rivningsverksamhet pågår arbete inom kommunen för att öka andelen som kan återbrukas. Fastighetsenheten håller på att ta fram en återbruksstrategi och ska sätta projektmål för återbruk i alla nya projekt. Däremot har inget arbete påbörjats vad gäller åtgärden om att samordna insamling av byggavfall från olika projekt.

Den andra åtgärden som inte är genomförd avser tillsyn av insamling av elavfall i butiker. Här planerar Miljötillsynsenheten en tillsynskampanj under 2025.

Mål 3 Minskad nedskräpning

Målet omfattar två delmål och åtta åtgärder.

Mål och delmål	Nyckeltal, bedömningsgrund	Bedömning
4. Minskad nedskräpning		↗
4.1 Nedskräpningen i stadsmiljö har minskat med 30 procent.	Antal skräp/10m ² i stadsmiljö: 2021: 3,9 2022&2023: Ingen mätning genomförd. 2024: 3,8	↗
4.2 Allt fler upplever att nedskräpningen minskar.	Kundundersökn. Andel som upplever att nedskräpning är ett problem 2021: 36% 2022: 32% 2023: 34% 2024: 25%	↗

Bedömning av åtgärderna inom målområdet:

- Genomförda/del av löpande verksamhet: 5
- Påbörjad: 3
- Ej påbörjade: 0

Kommentar/analys

Målområdet utvecklas i positiv riktning. Kundundersökningen visade att allt färre Nackabor upplever att nedskräpning är ett problem. Den visar vidare att allt färre tycker att nedskräpning kring

återvinningsstationerna är ett problem. Under 2024 har städning kring återvinningsstationerna prioriterats till följd av kommunens (NVOA) nya ansvar för förpackningsinsamlingen.

Alla åtgärderna är genomförda eller pågår. Under Håll Sverige Rents skräpplockardagar var det ett stort deltagande med 7 003 barn, vilket är 41% av kommunens barn och unga. Nackas arbete med att minska nedskräpningen uppmärksammades genom utmärkelsen Årets Håll Sverige Rent-kommun 2024. Priset motiverades bland annat med att Nacka visat på innovation genom användning av undervattensdrönare för bottenscanning och kommunens kust.

Ärendets beredning

Nacka vatten och avfall följer upp avfallsplanen på uppdrag av Natur- och trafiknämnden och kommer redovisas för nämnden den 20 maj. Därefter kommer ärendet att översändas som ett informationsärende till övriga nämnder/bolag dvs KS, MSN, FRN och NVOA.

Påverkan på barn/Konsekvenser för barn

Den kommunala avfallsplanen syftar till att minska avfallets mängd och farlighet och att bättre ta vara på resurserna i avfallet. Det bidrar till att vi ska kunna nå det övergripande målet för miljöpolitiken om att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta.

Konsekvenser för klimat och miljö

Avfallsplanens framdrift innebär väsentlig minskning av utsläpp av klimatgaser främst genom de åtgärder som verkar för avfallsminimering

BILAGA 1 Uppföljning av åtgärderna för 2024

Nr	Åtgärd	Nämnd	Bedömning 2024	Kommentar 2024
1	1. Informera och engagera hushållen om hur de kan minska avfallsmängderna och matsvinnet.	NVOA	Påbörjad	Information om avfallsförebyggande sker löpande på webben, genom sociala medier och i nyhetsbrev till BRF:er och enbostadshus. Under 2024 har stort fokus varit på förebyggande av textil. Nacka vatten och avfall deltog på Klimatkulturdag Boo Folkets hus i september tillsammans med bl.a Energirådgivningen i Nacka. Nacka vatten och avfall informerade om avfallsförebyggande med fokus på textil. Deltagarna kunde svara på en quiz om textil där första pris var att få en styln med återbrukade kläder av stylisten och TV-kändisen Hulda Andersson. Artikel om eventet publicerades i NVP. Vidare har Nacka vatten och avfall informerat om förebyggande av textil på den cirkulära mötesplatsen HUBB 133 tillsammans med Stena och Youth & Care.
2	2. Samverka med livsmedelsbutiker och restauranger för minskat matsvinn.	NVOA	Påbörjad	Informationsinsats (webb och sociala media) i samband med internationella matsvinnsdagen.
3	3. Öka insamling och utsortering av grovavfall till återanvändning.	NVOA	Genomförd	Återbruksmaterial som lämnas in vid kommunens tre kretsloppscentraler hämtas av återbruksaktörer. Materialet säljs antingen som second hand i Sverige, skänks som välgörenhet eller återbrukas utomlands. En del av det material som inte kan säljas sorteras ut till skolor och förskolor i Nacka, se åtgärd 5. Under hösten 2024 tecknades nya avtal med tre återbruksaktörer som fått ansvar för att hämta återbruksmaterial vid varsin kretsloppscentral. Totalt tog aktörerna emot 240 ton återbruksmaterial under 2024 (exkl textil och byggmaterial). Inlämning av återbruk sker även vid den mobila kretsloppscentralen som står på olika platser i Nacka under ett antal helger. Den har två olika utföranden. Den ena är Mobil KLC Mini som utgörs av två lastbilar och stannar en timme på varje plats. Den andra är Mobil KLC Maxi som stannar på samma plats under en hel dag. På mobil KLC Maxi sker även utlämning av återbruk. Under 2024 lämnades ca 3668 prylar ut, såsom leksaker, böcker och husgeråd. (2023: 2600 prylar)
4	4. Utredda och ev. införa insamling av byggmaterial för återanvändning på kretsloppscentralerna	NVOA	Genomförd	Pilotprojektet gick över till linjeverksamhet. Totalt hanterat 1762 kg (+9% mot föregående år) Besparad CO2 3074 kg Påbörjat dialog med nya samverkansaktörer bland annat Materialmagasinet (Kulturhuset Stadsteatern samt Konstfack)
5	5. Tillhandahålla återbrukat material från kretsloppscentralerna till förskolor och skolor	NVOA	Genomförd	Återbruksmaterial från kretsloppscentralerna har lämnats ut till förskolor och skolor vid fem tillfällen (Fintorp). Dessutom har man några gånger lämnat ut material direkt på Boo och Östervik till skolor och förskolor. Återbruksaktörerna som NVOA samarbetar med levererar återbruksmaterial till utlämningsplatsen hos NVOA i Finntorp. Även Puttis rackartyg har bidragit med överblivet återbruk och Youth&Care levererar försorterade böcker från kretsloppscentralerna. Aktiviteten är mycket uppskattad med ett 40-tal skolor och förskolor som kommer vid varje tillfälle. Skolgårdsprojektet hämtar också material ute på KLC inför byggnation av roliga saker ute på skolgårdarna. När NVOA har miljölektioner ges återbrukade böcker.

6	6. Utveckla och främja möjligheter till att återanvända, låna, hyra, reparera i samverkan med bostadsföretag och aktörer i näringsliv och civilsamhälle	NVOA	Genomförd	NVOA anordnade tre träffar med återbruksnätverket under 2024, där Naturvårdsverket medverkade vid en träff med fokus på textil. NVOA deltog på aktiviteter i Stena Fastigheters nya sk Hubb 133 i Fisksätra, en mötesplats för boende i Nacka med fokus på cirkulär ekonomi, hållbarhet och återbruk. Samt en träff inriktad på textil för att öka kännedomen om ny lagstiftning, i samverkan med Youth & Care. Årets Cirkulativ, ett pris utvecklat i samarbete mellan Nacka vatten och avfall, Företagarna Nacka Värmdö och Nacka kommun, delades ut för första gången på Nacka företagartäff i februari 2024. I den cirkulära hubben i Nacka Forum genomfördes under våren 2024 tre aktiviteter - Cirkulär verkstad med fokus på små och medelstora företag - Earth Hour Week - Information och utställning om energispartips och elnät i samverkan med Nacka Energi. Hubben utvecklades sedan då hyreskontraktet löpte ut och arbetet med cirkulär utveckling har därefter inriktats mot att etablera en samverkan med kommunen och Företagarna Nacka Värmdö inom ett koncept kallat Slut Cirkeln. NVOA deltog i det nationella projektet Use:Reuse tillsammans med IVL, köpcentrum, återbruksaktörer, avfallsbolag och kommuner för att ringa in framtidens hållbara och cirkulära handel. NVOA fortsatte under 2024 samarbetet med Beijer bygg för att tillgängliggöra byggåterbruk i samverkan med näringsliv. NVOA fortsatte även samverkan med Tiptapp, där en del i samarbetet handlar om en återbruktjänst i stället för att föremålen skickas till Kretsloppscentral.
7	7. Öka insamlingen av textil till återanvändning	NVOA	Genomförd	Insamling av textil till återanvändning och materialåtervinning sker i samverkan med ideella organisationer som har insamlingsbehållare på 56 platser i kommunen. Insamling finns på kretsloppscentralerna och i anslutning till flertalet av återvinningsstationerna. Under 2024 samlades 503 ton textil in i Nacka. Det är en ökning med
8	8. Etablera fritidsbank.	FRN	Påbörjad	Ingen Fritidsbank är etablerad. Däremot har utlåning av sportutrustning införts i den nya Multihallen i Fisksätra, ex utlån av skridskor i ishall och ”leksaker”, typ kubb, frisbee, volleybollnät, bandymål och div olika bollar mm. Det är dock inga saker som går att låna hem. Vidare finns ett uppdrag i mål och budget om att utreda möjligheterna för lån av idrottsutrustning.
9	9. Arbeta med att förebygga avfall och minska matsvinnet i stadshuset och kommunalt finansierade verksamheter.	KS	Påbörjad	I två tredjedelar av de kommunala skolorna har matsvinnet mätts. Mätningarna för 2024 visade på en minskning med 24 % av matsvinnet per ätande jämfört med baslinjemätningen hösten 2022. Under 2025 planeras två mätningar för samtliga förskolor och skolor under minst fem sammanhängande dagar. Flertalet verksamheter arbetar kontinuerligt med att minska matsvinnet och det är ett pågående arbete. För privata förskolor och skolor har NVOA skickat ut en enkät om arbetet med att förebygga avfall. 78 % uppgav att de arbetar med att minska matsvinnet och 47 % väljer återbrukade möbler vid inköp. För Seniorcentren (kommunala äldreboende) så har arbetsformerna från Sjötäppan implementerats på alla fyra boenden för att minska matsvinnet och användningen av engångsartiklar. Matsvinnet har mätts under vår och höst. Exempel på genomförda aktiviteter är att de boenden fått ange vad de tycker om maten genom att använda Happy or Not-stolpar. Det har varit ett underlag för uppdatering av menyerna. Matsvinnet minskar när de boende gillar maten. En annan åtgärd för att minska matsvinnet har varit att ta bort självplock, dvs att personalen själva får hämta mat från köket. Numera förbereder kökets personal alla matleveranser för att ha bättre koll på åtgången. Vidare har kostdataprogrammet börjat användas vilket underlättat beräkning av rätt mängd råvaror. Under 2024 har personalen besökt Väderkvarnens äldreboende i Stockholm för att ta del av deras arbete med att minska engångsartiklar. I stadshusrestaurangen kommer pappersmuggarna ersättas med porslinsmuggar under våren 2025.

10	10. Införa intern webbaserad bytestjänst för möbler och annan utrustning.	KS	Ej påbörjad	Kundserviceenheten kommer undersöka möjligheten att införa en webbaserad bytestjänst under 2025 efter att upphandlingen av återbrukade möbler är klar. Inköpen av återbrukade möbler i den kommunala verksamheten under 2024 minskade utsläppen med 15 ton CO2 jämfört med om nya möbler hade inhandlats.
11	11. Ta fram vägledning för återanvändning i stadshuset och i kommunal produktion.	KS	Ej påbörjad	Ingen vägledning har tagits fram. Kundserviceenheten lyfter fram att de jobbar aktivt med återbruk genom Rekomo och har informerat verksamheterna om tjänsten. De brukar påminna verksamheterna vid lokalanpassningar och ommöblering.
12	12. Ta fram riktlinjer/krav för avfallsförebyggande för olika inköpskategorier.	KS	Ej påbörjad	Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete har stöttat i ett antal upphandlingar vad det gäller krav inom hållbarhet och avfallsförebyggande. Ambitionen för 2025 är att tillsammans med inköpsenheten ta fram mallförslag på upphandlingskrav som bör ställas.
13	13. Möjliggöra styrning mot val som främjar avfallsförebyggande vid e-handel.	KS	Ej påbörjad	Med kommunens e-handelssystem går det inte att filtrera ut produkter och tjänster som bidrar till avfallsförebyggande.
14	14. Använda miljötillsyn och information som styrmedel för att förebygga avfall och minska matsvinnet.	MSN	Ej påbörjad	Ingen tillsyn om förebyggande av avfall och att minska matsvinnet har bedrivits. Dock har information lämnats till serveringsställen om att de ska erbjuda en möjlighet att få dryck och mat serverad i återanvändbara muggar/matlådor.
15	15. Utforma avfallstaxan så att den styr mot avfallsminskning.	NVOA	Genomförd	Differentierad taxa för olika kärlstorlekar
16	16. Samarbeta med närliggande kommuner.	NVOA	Genomförd	Omfattande samarbete kring förpackningsinsamling. Gemensamt avtal om tömning vid ÄVS:er. Gemensam upphandling av sophämtning tillsammans med Tyresö. Samverkan med Tyresö, Norrköping och Solna kopplat till underlag för auktorisation av textil.
17	17. Information om sortering och återkoppling av miljönytta samt uppföljning genom attitydundersökningar.	NVOA	Genomförd	Nyhetsbrev till BRf:er samt enbostadshus skickas cirka fyra gånger per år. Genomförande av årlig attitydundersökningen. Information om sortering och återkoppling av miljönytta har vidare skett via återkommande inlägg på sociala media.
18	18. Utveckla avfallstjänsterna så att de är kundanpassade, tillgängliga och utförs med hög kvalitet, bland annat genom digitala tjänster	NVOA	Genomförd	NVOA har under 2024 lanserat funktion på webben där kunder i oinloggat läge kan ta del av tömningsdag. Vidare fattat beslut om att ta fram och lansera en ny kund-app. Nacka vatten och avfall har under 2024 arbetat vidare med att öka kundnöjdheten för mat- och restavfallsinsamlingen, bland annat genom riktade insatser inför och under vintersäsongen 2024/2025.
19	19. Nacka vatten och avfall, entreprenörer, kommunen och fastighetsägare arbetar tillsammans för att avfallsutrymmen är trygga och	NVOA	Genomförd	Löpande arbete, särskilt fokus vid nybyggnation. Avfallsgruppen (NVOA) har under åren haft löpande möten med en nyinrättad kommungrupp med fokus på förpackningsinsamling och nya regler.
20	20. Samarbeta aktivt med insamlingssystem för förpackningsavfall.	NVOA	Genomförd	I januari 2024 tog Nacka vatten och avfall över ansvaret för insamlingar och förpackningar från hushållen i Nacka. Åtgärden är inte längre aktuell, bör tas bort.

21	21. Informera fastighetsägare till flerbostadshus om möjligheter att införa bostadsnära insamling av förpackningar.	NVOA	Genomförd	Under 2024 har en rad kommunikationsinsatser genomförts. Nyhetsbrev till BRf:er och enbostadshus skickas cirka fyra gånger per år. Vi har vidare gått ut med information via webben, brevutskick samt via sociala media osv.
22	22. Genomföra avfallsutredningar i relevanta stadsbyggnadsprojekt.	KS	Genomförd	Flera avfallsutredningar har genomförts.
23	23. Ställ krav på utrymmen för avfallshantering och avfallsförebyggande vid markanvisning och tecknande av exploateringsavtal.	KS	Genomförd	I exploateringsavtal och markgenomförandeavtal har miljökontrakt lagts till som bilaga där det ställs krav på att det ska finnas tillräckliga utrymmen för avfallshantering. Enligt mallen för miljökontrakt ska det finnas utrymmen och platser för att de boende ska kunna förvara och lämna avfall i sorterade fraktioner. De fraktioner som avses är mat- och restavfall och alla typer av förpackningar och returpapper samt smått elavfall, batterier och ljuskällor, textil, samt för grovavfall och återbruk.
24	24. Samlad planering mellan bostadsprojekten för att samordna infrastrukturen för avfall.	KS	Påbörjad	Ett utvecklingsområde för kommunen, fungerar inte så bra idag. Önskvärt med fördjupad områdesplanering. För centrala Nacka pågår övergripande planering. Men också behov kontinuerlig övergripande planering. Plansamordnare bör ha den rollen. Viktigt att avfallsutredningen utgår från avfallsinsamling i angränsande områden för att få till mer enhetlig insamling
25	25. Tydliggöra ansvar för drift och investering av stationär sopsug.	KS	Påbörjad	Inget nytt har hänt under året. Finns beslut av NVOAs styrelse om beslut av huvudmannaskap.
26	26. Utred källsortering i offentliga papperskorgar	NTN	Påbörjad	Utredning pågår inför kravet att kommunerna från och med den 1 januari 2026 ska samla in avfall som består av pappers-, plast-, glas- och metallförpackningar på torg och i parker som har en yta som överstiger 2 000 kvadratmeter där det uppkommer betydande mängder förpackningsavfall. Test har skett med insamling på fyra platser i Nacka; Boo-badet, Jarlabergs lekplats, Båthöjdens lekplats och Källtorpssjön.
27	27. Insatser för att öka anslutning till matavfallsinsamling genom fortsatt information och miljöstyrande avfallstaxa.	NVOA	Genomförd	Nacka vatten och avfall har beviljats dispens från det obligatoriska kravet från 1 januari 2024 om att sortera matavfall. Argumentet för dispens är att för enbostadshus och flerbostadshus kunna samordna den obligatoriska matavfallssorteringen med införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar. För flerbostadshus pågår dock arbete med att få fler att börja matavfallssortera. Flerbostadshus som saknar matavfallssortering har kontaktats. Vid årets slut hade 40 456 hushåll tillgång till matavfallsinsamling, en ökning med 2211 hushåll under 2024. Under 2024 samlades det in mer matavfall än föregående år. Andelen uppkommet matavfall som behandlats biologiskt genom rötning så att växtnäring och energi tas tillvara var 48,3%. Beräkningen för andel uppkommet avfall har uppdaterats utifrån resultat från plockanalysen som genomfördes 2023 istället för att nyttja nationell schablon för uppkommet matavfall.
28	28. Öka utsortering av matavfall hos befintliga matavfallskunder.	NVOA	Påbörjad	Från 1 januari 2023 debiteras kunder som sorterar matavfallet på fel sätt en felsorteringsavgift. I övrigt har det inte vidtagits några specifika åtgärder för att få befintliga matavfallskunder att bli bättre på att sortera ut matavfallet.
29	29. Etablera en permanent kretsloppscentral.	NVOA	Påbörjad	Beslut om nästa steg gällande detaljplan förväntas tas under våren 2025 av Nacka kommun. NVOA inväntar besked om vidare inriktning.
30	30. Förbättra servicen för grovavfall inkl bygg- och rivningsavfall och sortera ut fler materialslag till materialåtervinning.	NVOA	Genomförd	Under 2024 har NVOA bland annat utökat insamlingen av böcker och planglas till samtliga kretsloppscentraler. En utbildning i kundbemötande (Glänsa) har också genomförts av all personal på KLC. Vidare har NVOA utökat antalet stopp med mobil KLC Maxi under året, vilket innebär ökad servicenivå för kommunens invånare. Byggåterbruket på Östervik har utökats med en container för mottagning av byggmaterial.
31	31. Utreda möjligheter till att lämna grovavfall på valfri kretsloppscentral inom Stockholms län.	NVOA	Påbörjad	Kvittning mellan vissa kommunala funktioner i Stockholms län pågår. Det vill säga att kommunerna kompenserar varandra för utom kommunala besök på kretsloppscentralerna. I dagsläget är inte Nacka med i detta kvittningsfunktioner men utredning pågår om hur och på vilket sätt Nacka skulle involveras.

32	32. Förbättra servicen för insamling av farligt avfall.	NVOA	Genomförd	Under 2024 har antalet stopp med mobila KLC maxi utökats vilket förbättrar servicen för inlämningen av farligt avfall. Vidare har nytt abonnemang för fastighetsnära insamling av smått elavfall införts under året.
33	33. Öka informationen till hushållen om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras.	NVOA	Påbörjad	Nyhetsbrev till BRf:er samt enbostadshus skickas cirka fyra gånger per år. Information om sortering och återkoppling av miljönytta har vidare skett via återkommande inlägg på sociala media.
34	34. Tillsyn av insamling av elavfall i butiker.	MSN	Ej påbörjad	Insamling av elavfall i butiker har aldrig tillsynats i Nacka. Under 2025 är det ett tillsynsprojekt.
35	35. Inför fullständig sortering av avfall i alla verksamheter i kommunal produktion.	KS	Påbörjad	I stadshusets lounge har komplett sortering införts. Följande fraktioner kan sorteras: matavfall, pappersförpackningar, plastförpackningar, glas (färgat/ofärgat), metall, batterier och mindre elavfall. Enligt en enkät till de kommunala skolorna med svarsfrekvensen 95 % så sorterar 68 % i alla fraktioner. De som inte sorterar uppger bland annat att de inte kan sortera på grund av begränsat utrymme. Några av enheterna lämnar sitt förpackningsavfall på återvinningsstationerna. Inom Valfärd samhällservice har ingen enkät skickats ut. De har däremot gjort informationsinsatser och alla försöker återvinna det som är rimligt och möjligt.
36	36. Arbeta strategiskt för lokal hantering och återvinning av massor och utse ansvariga.	KS	Påbörjad	Under 2024 har arbetet med strategisk hantering av massor inte kunnat prioriteras. Det planerade logistikcentret i sydöstra Boo har inte varit möjligt att genomföra pga förekomst av hotade arter och för dåliga markförhållanden.
37	37. Vid byggentreprenader och markanvisningar ställa krav på att förebygga avfall och att hantera avfallet enl. Byggföretagens Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning.	KS	Genomförd	Workshop återbruk i stadsutvecklingen med kommunen 29 april. I byggprojektet i Henriksdal arbetar byggföretaget Klövern systematiskt med att minska mängden nya resurser som behöver byggas i i kvarteret. Dimensionering och uppbyggnad anpassas efter den specifika byggdelen för att undvika överdimensionering och säkerställa resurseffektivitet. Vid material- och produktval används återbrukade material när tillgång finns. I projektet siktar de på att sälja vidare eventuella fel- och överbeställningar samt be leverantören ta tillbaka eventuellt spill. De kommer även bevaka parallellt pågående projekt för att se över om de kan byta material. Målet är att maximalt ha 30 kg avfall/kvm BTA. Sortering sker enligt kraven i Eus gröna taxonomiförordning (2020/852/EU). Inom APD-planen planeras finnas utrymme för återbrukscontainer som möjliggör högre grad av materialåterbruk och återvinning inom bygget. Inom fastighet ställs krav på avfallshanteringsplan i alla avtal med entreprenörer. Entreprenören skall ta fram ett förslag på platsspecifik avfallsplan, i ambition med Nacka kommuns Avfallsplan 2021-2026 och fastslås med beställaren på första byggmötet. Planen skall vara tydlig och kommunicerad till alla medarbetare och underentreprenörer som arbetar på arbetsplatsen. Entreprenören ska källsortera avfall utifrån olika typer i separata kärl i syfte att minska andelen blandat avfall, avfall till deponi och brännbart avfall till <30% av det totala avfallet.
38	38. Kontrollera och följa upp att kraven på avfallshantering i byggentreprenaderna efterlevs inom projekten.	KS	Påbörjad	I Fastighetsenhetens projekt följer entreprenören upp avfallshantering där statistik kan hämtas. Det följs upp på byggmötena. Miljökontrakten som är en avtalsbilaga till exploateringsavtal och markgenomförandeavtal följs upp av kommunens miljösamordnare tillsammans med respektive projektledare och är ett arbete som håller på att startas upp. Hanteringen av avfall i olika fraktioner under byggskedet följs upp men det görs ingen sammanställning över hanterade mängder.

39	39. Samordna insamling av byggavfall från olika projekt, lokala platser för insamling av byggavfall	KS	Ej påbörjad	Vi ställer inga krav på samordnad insamling av byggavfall i våra avtal med entreprenörer då projekten är utspridda geografiskt. Men vi har ambitionen att öka andelen återbruk i våra byggprojekt. Nacka kommun är medlem i CCBUILD (Centrum för Cirkulärt Byggande) från 2024-01-01. Syftet med medlemskapet i CCBUILD är att bygga upp kunskap och öka vår förmåga att jobba cirkulärt i vår verksamhet. Bland annat kan vi använda deras nätverk och använda oss av deras kunskapsbank och digitala verktyg. Bland annat inventeringsapp och Marknadsplatsen som är en digital plats där köpare och säljare av produkter och tjänster för återbruk kan mötas. Här kan man synliggöra produkter för nästa användare, söka efter återbrukbara produkter och skapa ett urval av produkter som ska användas i återbruksprojekt eller efterlysa material och varor till sina kommande projekt. Under året har en workshop om återbruk genomförts med deltagande från flera enheter på Nacka kommun där CCBUILD medverkade. Fastighetsenheten håller på att ta fram en återbruksstrategi och ska sätta projektmål för återbruk i alla nya projekt. Vårt medlemskap i CCBUILD har man börjat använda sig av i vissa enstaka projekt, men det har ännu inte resulterat i några större öknings av återbruket. Till exempel så undersökte Lokalförvaltningen möjligheten att lägga ut en tillfällig paviljongbyggnad på CCBUILDs marknadsplats. Tyvärr fanns inte tiden som behövdes för att hitta en intressent innan paviljongerna behövde flyttas (tillfälligt bygglov). Man kan även se på Multihallenprojektet som att det har återbrukat en hel sporthall. Hela projektet är ju en tillbyggnad av den gamla sporthallen. I den delen av projektet har man även renoverat och återbrukat stål och läktare samt att ribbstolarna demonterades och återmonterades. På Velamsunds ridanläggning gjordes det en återbruksanalys i projekteringen.
40	40. Tillsyn av avfallshanteringen vid bygg- och rivningsverksamhet	MSN	Påbörjad	Under 2024 gjordes tillsynsbesök med avfallsfokus på 29 byggarbetsplatser. Inspektionsplatser valdes utifrån givna bygglov och startbesked. Det var stor variation mellan byggprojekten, från tunnelbaneprojektet till bygge av villor. I mindre projekt var fokus helt på avfallshantering och -sortering. I större projekt gjordes även en övergripande avstämning av egenkontroll och kemikaliehantering. Inspektörerna hade även med information om egenkontroll som är relevant vid ett bygge. 2024 års tillsyn tyder på att byggherrarna är medvetna om hur avfallet ska hanteras och sköter sin sortering. Men projektet fortsätter under 2025. Miljötillsynsenhetens tillsyn är bara stickprov i alla Nackas byggen. Bygglovenheten har också möjlighet att påverka i samband med att miljö- och rivningsinventeringar samt kontrollplaner redovisas. Krav kan därför ställas på avfallshanteringen redan i bygglovet, och följas upp i bygglovsärende
41	41. Köpa in och upphandla fordon för avfallstransporter som uppfyller senaste miljöklassning	NVOA, KS	Genomförd	Genomfört för transporter av hushållens avfall. Vad gäller kommunens större transportupphandlingar ställs krav utifrån vad som anges åtgärdsplanen i fossilfritt 2030.
42	42. Ställa krav på förnyelsebara bränslen vid inköp och upphandling av avfallstransporter.	NVOA, KS	Genomförd	Upphandlat insamling av förpackningar från flerbostadhus och ÅVS. Kravställt på fossilfri drift.
43	43. Prioritera tillsyn av nedlagda deponier och ställa krav på att ansvariga utreder och riskvärderar.	MSN	Påbörjad	Under 2024 planerades uppföljning av deponierna Skogsö västra och Kärrdalen som tillsynsprojekt. Under uppstarten meddelade kommunen som fastighetsägare att en upphandling av utredning redan pågick (Kärrdalen, Bullarsjön och Skogsö västra). Miljötillsynsenheten deltog genom att förtydliga vilka parametrar som behövde analyseras, och har sedan begärt in och granskat rapporterna. Resultatet visar: Skogsö västra verkar inte ha grundvattenkontakt. Det finns måttligt höga föroreningsnivåer, men låg spridningsrisk; Bullarsjön har lågt-måttligt föroreningsinnehåll i mark. Grundvatten påträffas under deponin, men det enda som tyder på påverkan är förhöjd saltnivå; Kärrdalsdeponin har påtagligt förorenat grundvatten, där även höga nivåer av PFAS konstaterats. Det läcker konstant vatten från deponin till Nyckelviken. Miljötillsynsenheten förbereder nu (2025) föreläggande om åtgärder för att begränsa spridning av förorenat vatten. Troligen kommer fastighetsägaren (kommunen) att behöva utreda närmare för att avgöra om det ska lösas med tätning, sidodränering, rening eller en kombination.
44	44. Genomföra regelbundna plockanalyser av kommunalt avfall.	NVOA	Genomförd	Plockanalys genomförs vartannat år. Genomfördes 2023, därav ingen plockanalys under 2024

45	45. Tillsyn av hantering av avfall hos verksamhetsutövare och fastighetsägare.	MSN	Påbörjad	Avfallsfrågorna tas upp under miljöbalkstillsynen på de flesta typer av planerade inspektioner (förutom de som rör områdesskydd). Tillsynen är inte ett effektivt sätt för att nå ut till alla på en gång, utan det är en kontaktväg för de verksamheter som valts ut för tillsyn varje år. Fram till och med 2023 var det nästan uteslutande tillståndspliktiga och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (5+45 st) och förskolor, skolor och gymnasier, eftersom det var vad tillsynen var bemannad för. Sedan 2024 har bemanningen ökat, vilket gjort att tillsynen hunnit med många bostadsrättsföreningar, gym, boenden och små verkstäder. På sikt är målet att miljö- och hälsoskyddstillsynen ska nå ut till de flesta miljö- och hälsoskyddsverksamheter i behovsbeskrivningen på 3-5 års sikt. Men det kommer fortfarande att finnas verksamheter som får tillsyn väldigt sällan, eller som inte är tillräckligt mycket "miljö- och hälsoskydd" för att beröras av tillsyn, samt några få som är så stora eller specialiserade att de faller under en annan myndighets tillsyn.
46	46. Införa kommunal insamling av returpapper.	NVOA	Genomförd	Sedan 1 januari 2022 har kommunen haft ansvar för insamling av returpapper som sker vid ÅVS:er och fastighetsnära i flerbostadshus som valt den tjänsten.
47	47. Informera och kommunicera med allmänheten om skräpets farlighet, miljöpåverkan och kostnader för nedskräpning och illegal tippning.	NTN	Genomförd	Information på kommunens webb om nedskräpning/renehållning.
48	48. Engagera skolelever, föreningar, företag, kommunen och allmänheten i städaktiviteter och städevenemang.	NTN	Genomförd	Skräpplockardagar HSR- Totalt har 7 003 barn och unga varit med och plockat skräp under 2024, vilket är 41% av kommunens barn och unga. Med pedagoger och lärare var det totalt 9 215 stycken deltagare 2024 som plockade skräp, jämfört med 6 051 stycken 2023, vilket är ett rejält rekord. Naturstädningen – i Princip samtliga städområden städades under de två perioderna. Under våren 2024 samlade 61 skolklasser och föreningar in 514 säckar skräp till hösten samlades ytterliga 519 säckar till – totalt över 1 000 säckar skräp Städa Sverige- 844st deltagare varav 647st ungdomar och 197st ledare. 567st säckar med skräp och 24st säckar med pant
49	49. Utreda möjligheter att ställa miljökrav i samband med markupplåtelse för event.	NTN	Genomförd	Krav på källsortering vid större event och caféverksamhet infördes under 2022.
50	50. Ta fram ett program för att minska nedskräpning av fimpar.	NTN	Påbörjad	Nytt direktiv med producentansvar för insamling av fimpar. Bevakar frågan
51	51. Öka kommunens städsatser genom personal som plockar året runt där behovet är som störst.	NTN	Genomförd	Sedan 2023 finns nytt renhållningsavtal som ger mer flexibilitet med olika prioriteringar på papperskorgar och städområden. Områden som saknar städning genom avtal städas antingen av entreprenörer genom extrabeställning eller via samarbete med Städa Sverige. Underlag för infartsparkeringar som tidigare inte haft en underhållsplan har tagits fram och städas. Under 2024 har städning kring återvinningsstationer prioriteras till följd av kommunens (NVOA) nya ansvar för förpackningsinsamlingen.
52	52. Öka kommunens städsatser längs kuster och sjöar.	NTN	Påbörjad	Fortsatt hög ambition för nedskräpning. Med hjälp av Naturstädningen städas kommunala kuststräckor 2 ggr/år. I övrigt sker städning löpande när behov finns.
53	53. Genomföra skräpmätningar, attitydundersökningar och följa upp kostnader för nedskräpning.	NTN	Genomförd	Skräpmätning genomförd 2024. NVOA NKI visar att färre upplever problem med nedskräpning i kommunen. Jämförelser (ekonomi) bör nu vara med siffror vi anmäler till naturvårdsverket kopplat till nedskräpning.
54	54. Ta fram en utredning för att identifiera källorna till marin nedskräpning och föreslå åtgärder.	NTN	Påbörjad	Stora delar av Nacka kommuns kust har bottenscannats för att ge oss en bättre bild om vilka problem det finns med nedskräpning längst delar av Nacka kommuns kust. Dyk och bogsering har skett under hösten.